

Een blik op het Johannesevangelie

door: Kris Tavernier

Johannes

Inleiding

Het Johannes-evangelie is anders dan de eerste drie evangeliën, en is ook later geschreven (ongeveer 90 na Chr.). Het heeft tot doel de Godheid van de Heer Jezus Christus te documenteren (waarvan hij zelf een ooggetuige was), omdat er reeds dwaalleringen in de gemeenten binnengeslopen waren die dit loochenden.

Johannes doet geen poging om zoveel mogelijk weer te geven van wat Jezus gezegd en gedaan heeft (zie Jh. 21:25). Hij maakt een selectie om aan te tonen dat Jezus Christus de Zoon van God is. 'Jezus heeft nog veel andere tekenen voor de ogen zijner discipelen gedaan, die niet beschreven zijn in dit boek, maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in zijn naam' (Jh. 20:30-31). Dit heeft tot gevolg dat zowat alles in dit evangelie doortrokken is van de Godheid van de Heer Jezus Christus, en daarop moet ons oog bij het lezen van dit evangelie gericht zijn.

Het geslachtsregister

Johannes schrijft niets over de eerste dertig jaar van Jezus' leven. Na zijn inleiding (1:1-18) begint hij meteen met Johannes de Doper en zijn heenwijzen op de Heer Jezus. Er is geen geslachtsregister te vinden van de Heer, en toch brengen de eerste twee verzen van het evangelie ons verder terug dan de geslachtsregisters van Mattheüs en Lukas. Mattheüs voert het geslachtsregister tot Abraham (Mt. 1:1,2), en Lukas tot Adam (Lk. 3:38).

Maar Johannes brengt ons zelfs verder terug dan Gn. 1:1. Beide lezen 'in den beginne'; maar het begin is niet hetzelfde, want Johannes brengt ons vóór het ontstaan van de schepping. Hij zegt drie dingen. Ten eerste 'was (bestond) het Woord'. Het Woord is vanzelfsprekend de Zoon van God. 'Want drie zijn er die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord, en de

Heilige Geest; en deze drie zijn één' (1Jh. 5:7¹; vgl. Op. 19:13). Ten tweede was Hij 'bij God' (vgl. 1:18). Ten derde 'was Hij God', dit is zijn wezen. Hij is dus een Persoon in de goddelijke Drie-eenheid. Het 'was' moet ons niet in verwarring brengen, alsof Hij niet meer God zou zijn. Het betekent dat Hij toen God was, en sedert zijn menswording zowel God als mens is (1:14).

Zo bepaalt Johannes ons meteen bij de Godheid van de Heer Jezus Christus, en dat is de reden waarom hij zijn evangelie geschreven heeft.

De Ik ben – uitspraken

Er zijn zeven Ik ben – uitspraken in dit evangelie:

- Ik ben het brood des levens (6:35, 41, 48, 51).
- Ik ben het licht der wereld (8:12; 9:5).
- Ik ben de goede herder (10:3, 11, 14).
- Ik ben de deur der schapen (10:7, 9).
- Ik ben de opstanding en het leven (11:25).
- Ik ben de weg en de waarheid en het leven (14:6).
- Ik ben de ware wijnstok (15:1).

Dit is niet slechts een mooie steeds terugkerende formulering, maar toont telkens aan dat iets goddelijks van zijn wezen geopenbaard wordt. De context is dan ook telkens van groot belang om dat te zien. De vraag die telkens moet gesteld worden is: 'wat is de aanleiding of het gebeuren, waarin deze uitspraak voorkomt?'

De woorden 'Ik ben' brengen ons vanzelfsprekend bij de Godsnaam zoals die aan Mozes geopenbaard is (Ex. 3:14). Merk op dat het 'de Engel des Heren' (vs. 2), 'de Here', 'God' (vs. 4) is, die daar in Exodus 3 tot Mozes spreekt. Sindsdien is 'Ik ben' een veelbetekenende uitdrukking geworden, zowel voor de Joden als voor ons.

¹ Hoewel dit vers niet tot de oorspronkelijke, geïnspireerde Schrift behoort, blijkt hieruit toch dat reeds in de vroege Schriftuitlegging de Heer Jezus verstaan wordt onder het Woord. Op. 19:13 en Jh. 1 laten daar bovendien geen enkele twijfel over bestaan.

Vandaar dat we gerust mogen stellen dat het gebruik van deze formulering bijzonder is in deze uitspraken van de Heer. Niet alleen in deze uitspraken trouwens, maar ook op nog andere plaatsen in dit evangelie. Zie bijv. Jh. 8:59: 'eer Abraham was, ben Ik'. Daarop wilden zij Hem stenigen, want ze begrepen maar al te goed wat Jezus hier zei (vgl. 10:33). Zie ook vs. 24 en 28 van hoofdstuk 8, waar ook telkens zijn Godheid naar voren komt.

Zeer opmerkelijk is ook het gebeuren bij zijn gevangenneming. Ook daar gebruikte Hij deze Godsnaam (Jh. 18:5), met als gevolg dat allen achteruit deinsden en ter aarde vielen (vs. 6). Bedenk dan ook dat hier een gewapend leger voor Hem stond (vs. 3)!

De wondertekens

Anders dan in de andere evangeliën vinden we bij Johannes geen gelijkenissen (vandaar ook geen uitleg over het doel van gelijkenissen), wel eens beeldspraak (Jh. 10:6; 16:25, 29). Daardoor valt een zwaarder accent op de wonderen die in het Jh.-evangelie *tekenen* zijn, en logischerwijs dus ook iets 'betekenen'. Zo worden ze uitdrukkelijk voorgesteld (2:23; 6:2; 12:37; 20:30), en dienen als bewijs (7:31; 10:25). Ze hebben

twee doelen (2:11). Ten eerste openbaren ze telkens iets van zijn goddelijke heerlijkheid (vgl. 1:14). Daar moeten we dan ook telkens naar zoeken. Ten tweede dienen ze om te helpen geloven in Hem. In het kader van het Jh.-evangelie betekent dit 'geloven in zijn Godheid' (vgl. 20:31).

Er zijn in totaal 9 tekenen in dit evangelie terug te vinden. Zeven vinden plaats tijdens Zijn leven, één heeft plaats tijdens zijn sterven & opstanding (dit teken wordt vermeld in 2:18-22; merk op dat het uitdrukkelijk een teken genoemd wordt en tot geloof leidt), en één speelt zich af na zijn opstanding.

Besluit

Er valt natuurlijk nog veel meer te vertellen over de evangeliën. Ze zijn een onuitputtelijke bron, gevuld met de Persoon en het leven van de Heer Jezus Christus. Wie uit die bron put, vindt steeds vers en verfrissend water. Het is mijn hoop dat deze blik in de bron volop doet verlangen om daaruit te putten.

Oorsprong: HB 11-04-2006

Zie ook:

[Een blik op het Mattheüsevangelie](#)

[Een blik op het Markusvangelie](#)

[Een blik op het Lukasevangelie](#)

[Een blik op het Johannesevangelie](#)